

Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä Kymnsoten lausunto Valtioneuvoston asetusluonnokseen VN/17361/2021, joka koskee valtionavustusta eräisiin julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon covid-19-kustannuksiin

2 ja 3 §: Avustusta myönnetään valtion talousarvioon varatun määrärahan puitteissa välittömiin covid19-epidemiasta aiheutuviin sosiaali- ja terveystalveluiden kustannuksiin. Avustusta saa käyttää vain näiden välittömien kustannusten kattamiseen. Kuntien vastuulle tulee luonnoksessa avustuksen siirtäminen talveluiden tosiasialliselle järjestäjälle. Integroidussa sote-kuntayhtymä on käytännössä kaikkien avustuksen kohteena olevien toimintojen järjestäjä.

Asetusluonnoksessa todetaan, että kunta hakee valtionavustuksen, ja se myös myönnetään kunnalle. Jos kunta on kuntalain (410/2015) 8 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla sopinut avustettaviin toimintoihin liittyen järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle, *voidaan avustus myöntää tälle toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle* niiden toimintojen osalta, joihin kunta ei itse hae avustusta. Perustelumuietion mukaan kunta voi siirtää hakuoikeutensa järjestäjälle. Sekä avustuksen hakemisen että avustuksen myöntämisen kohdistuminen muulle kuin talvelun tosialliselle järjestäjälle sisältää järjestäjän kannalta rahoitusriskin. Lisäksi hakumenettely monimutkaistuu. Avustuksen hakemisen tai myöntämisen siirtomekanismi järjestäjälle tulee olla tarkkaan kuvattu.

4 §: Toimintokohtaista avustusta myönnetään seuraaviin toimintoihin:

- 1) covid-19-testaus
- 2) covid-19-tartuntojen jäljittäminen
- 3) rokottaminen covid-19-tautia vastaan
- 4) covid-19-taudin sairaalahoito

Nämä kattavat pääosan pandemiasta aiheutuvasta terveydenhuollon lisätyöstä ja kuluista. Tartuntatautipäätösten teko aiheuttaa perusterveydenhuollolle merkittävän, virkalääkäriätyötä sitovan työmäärän, jota näissä ei oteta huomioon. Muu yleinen covid-epidemian aiheuttama suojautumistason nosto ja suojavarusteiden lisäkustannus sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa jää kattamatta.

5 §: Testauksen osalta avustus määritetään kertomalla avustettavan ajanjakson kuntakohtainen covid-19-testausmäärä testauksen *yksikkökorvauksella*, jonka valtionapuviranomainen määrittää laskennan perusteena käytettävän kuntakohtaisen testausmäärän, eikä tosiasiallisen kustannuksen perusteella. Perustelumuietiossa kuvataan, että tarkoitus on kannustaa kustannustehokkaaseen toimintaan. Alueiden käytännön testausjärjestelyissä on suuria eroja. Tässä suhteessa järjestäjän suoraa vaikutusmahdollisuutta ei kuitenkaan usein ole, koska kunnat ja kuntayhtymät eivät itse yleensä tuota ko tutkimuksia, vaan ostavat ne alueensa diagnostiikkaa tuottavilta yhtymiltä. Riskinä on näin ollen sekä pandemian suurimman kuluerän jääminen merkittävältä osin kuntien tai yhtymien harteille että korvaustason epäoikeudenmukainen jakautuminen pandemian suhteen eri asemassa oleville kunnille tai kuntayhtymille.

6 §: Jäljittämisen osalta avustus määritetään kertomalla avustettavan ajanjakson kuntakohtainen covid-19-tartuntojen määrän yksikkökorvauksella. Valtionapuviranomainen määrittää laskennan perusteena käytettävän kuntakohtaisen tartuntojen määrän Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen keräämän tiedon pohjalta. Jäljityksen työtaakka tartuntaa kohden vaihtelee kuitenkin alueittain, ja ainakin karanteenien ja joukkoaltistumisten määrä sekä kotikuntaa vailla olevien määrä olisi syytä laskea mukaan suoraan tartunnanjäljityksen korvausperusteisiin, vaikka näiltä osin on mahdollisuus myös 11 § mukaiseen lisäavustukseen. Tartunnanjäljityksen tehtävät lisääntyvät myös niillä alueilla, joilla on rajanylityspiste. Nämä erityiset olosuhteet tulisi ottaa selkeästi huomioon avustuksen myöntöperusteissa.

7§: Rokotusten laskennallinen yksikkökustannus lieene avustuksen kohteena olevista toiminnoista vähiten vaihteleva. Jos rokotusten järjestäjä on muu kuin kunta itse, niin järjestäjä saa rokotuksista tuottoja, joten tältä osin avustuksen luonnollinen saaja on kunta.

8 § mukaiseen sairaalahoitoa koskevaan korvaukseen tulisi laskea myös kotisairaalan osuus covid-potilaiden hoidosta ja voinnin seurannasta, joka on huomattava.

11 § ja 12 §: Asetusluonnoksessa esitetään hakijalle mahdollisuutta hakea harkinnanvaraista avustusta haettavan toiminnan korkean yksikkökustannustason (11 §) tai muun tartuntatautilain 79 §:n 2 momentin tarkoittaman lisäkustannuksen perusteella (12 §). Kun valtionavustuksen tarkoitus on korvata covid 19-epidemian lisäkustannuksia täysimääräisesti, olisi mahdollista etenkin testauksen osalta käyttää korvausperusteena suoraan hakijalle koituneita tosiallisia kustannuksia.

Valtionavustusten hakuajankohdan tulee olla sellainen, että ne näkyvät jo vuoden 2021 tilinpäätöksessä.